VIII. évfolyam. Celldömölk 1912 július 14. 28. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 filler

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NANDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemű pénzüzletek.

Következetlen harc.

A kenyérkérdés ismét összehozta tanítóikat a VII-ik egyetemes gyülésre. Nagy reményekkel néztek eléje, sokat vártak tőle. És mégis a nagy hűhónak az eredménye — semmi. Ott vagyunk, ahol voltunk 1907-ben. Egy lépéssel sem vitte előbbre a »következetlen, bölcs, mérsékelt higgadtság« a tanítók ügyét. Megint csak dikciózlak, memorandumoztak, deputációztak, küldöttségeztek jobbra-balra. Pedig ezek — ezerszer is tapasztalhatták — célt tévesztett dolgok. Hisz már a felsőbbség is unja azt a sok fogadást. Nem vették még észre?

Mégis akadt egy naiv ember, aki inditványozta, hogy a jelenlevő tanitóság vonuljon föl a Hold-utcába. Jelentsék meg a kultuszminiszter előtt s kivánságát adja elő szóban és irásban. Elfogadták. Általános szokás, hogy minden inditványt elfogadnak. Ha jó, ha nem jó; ha van értelme, ha nincs értelme, ha célravezető, ha nem. Minden további gondolkozás nélkül szinte már önkénytelenül zugja a tömeg: elfogadjuk. Senki ilyenkor meg nem meri kockáztatni azt a véleményt; hátha nem lesz jó. A gyülés végén azonban ugy tudja mindenki, — különösen ha rosszul sült el — hogy mit kellett volna tenni.

A küldöttség vezetésére az elnök vállalkozott. Zsebébe tette a tanitóknak a fizetésrendezésre vonatkozó ultimátum szerü határozatát, hogy a kultuszminiszternek majd átadja. Nyomban megindult a menet Pestnek utcáin.

A miniszter fogadott, az elnök szónokolt, a tanitók nevében. Azonnal megkapta a feleletet rá. De nem a határozati javaslatra. Mert a miniszter mondá: »A határozati javaslat nincs előttem s igy arra nem válaszolhatok.« Tehát az elnök nem adta át, pedig a zsebében volt. Legalább figyelmeztették volna a mellette állók!

Megismétlem! Körülbelül haromezer tanitó azért sereglett össze, hogy a fizetésrendezésre vonatkozólag egységes határozatot hozzon — ujból. Hozott. Ezt irásba is foglalták. Ezután a sok tanitóakarták hibájukat jóvátenni?

csendes tüntetéssel felvonult, hogy elnöke közvetitésével személyesen adja át a javaslatot a miniszternek és arra a feleletet mindjárt meg is hallhassa. Ez volt a cél, ezért mentek a miniszter elé. *És a határozati javaslatot még sem nyujtották át neki.* Ezt nem tudjuk megérteni, nem tudjuk eleggé elitélni. Azt meg egyáltalán nem hisszük el, hogy akkor, amikor az elnöknek zsebében volt a fizetésrendezési határozat, amikor erről beszélt, mint a tanitók kivánságáról, amikor száz meg száz tanitó azért állt körülötte, hogy arra a feleletet hallja is, amikor maga a miniszter mondja: a határozati javaslat nincs előttem: — ne jutott volna eszébe a javaslat. Mesélhetnek nekünk akár itéletnapig, ezt velünk el nem hitetik. — Ha pedig az elnök — mint mondja — az eszét egy kicsit elvesztette és nem huzta ki a belső zsebéből a határozati javaslatot, akkor miért nem bökte ki a jelenlevő tanitók közül egy, hogy az elnök ur magánál szorongatja. Vagy ők is mind elvesztették az eszüket, vagy inukba szállt a bátorságuk, vagy annyira megilletődtek egy miniszternek látásán, hogy szolni sem tudtak? Egy szót se szóljanak ily előzmények után, ha a miniszter nem adott határozott választ. A határozat átadásával vagy-vagy elé állitották volna. Tehát nyilatkozott volna: igen, vagy nem.

Másnap a sok tanitó mégis tüntetőleg helyeselt az elnöknek azért, hogy nem adta át a határozati javaslatot a miniszternek. Most kérdem, — miért ment akkor a tanitóság a miniszter elé, ha nem akarta átnyujtani egyetemes határozatát, ha nem volt kiváncsi a miniszternek teljesitem vagy nem teljesitem válaszára? Talán azért, hogy magát bemutassa, hogy lásson egy élő minisztert? Ugy-e nem! Hauem azért, hogy a tanitók kivánságát hallja és irásban lássa és hogy erre a határozott feleletet megkapja. Ha pedig ezért mentek a miniszter elé és se a javaslatot át nem nyujtották, se határozott feleletet nem kaptak, akkor miért helyeselték másnap az elnök eljárását? Talán ezzel

Kész nevetség, ahogyan az elnök védekezett, mondván: »egy kicsit az eszemet elvesztettem«. Csodálkozunk, hogy az elnök igy nyilatkozott. Hát kinek legyen helyén az esze, ha nem az elnöknek? Ő vezeti a gyülést! Ő tesz, cselekszik ezrek nevében! Ha kétháromezer ember gyülésezésénél valaki kicsit veszíti el az eszét, akkor 15 ezerénél félig, 30 ezerénél meg egészen elveszíti az eszét? Az olyan ember ne legyen elnök! Mert egy ember baklövésének ezer meg ezer ember issza meg a levét. Lám, lehorgasztott fővel ment haza a tanitóság, mert egy csalódással ismét gazdagabb lett. Ügyének szekere kátyuba jutott. Ne csodálkozzék tehát senki, ha voltak, akik nemtetszésüknek elkeseredett módon kifejezést adtak.

Mikor ennek nyomán szavazásra került a sor, a tanitóság nagy része kivonult előle. Ezek azok a se hideg, se meleg emberek, az elvnélküliek, akik se ide, se oda csatlakozni nem mernek. Akik csak sopánkodnak, akik csak sóhajtoznak: jaj mi lesz ebből, ki a felelős ezért? — Hát semmi, hát senki! Vagy mi lett a zürzavarból? Semmi. Elmult. Vagy ki a felelős érte? Senki. Mert senki nem vállalja. Tessék mindig és mindenhol bátorságot mutatni és nem kivonulni. Vagy vagy! Ne kétszinüsködjünk! Hadd lássuk a harcoló táborokat!

A tanitóság zöme közönyös ügye iránt. Gyüléseken beszélgetnek, tárgyalnak, mindent tesznek, csak az előadóra nem figyelnek. A határozatoknál egy elkiáltja éljen vagy elfogadjuk, a többi aztán utána harsogja. (Kivételt mindig teszek; ezeknek tisztelet, elismerés.) A termen kivül azonban majdnem mindenkinek van megjegyezni valója. Itt mindenki ugy tudja, hogy mit kellene csinálni, hogyan kellett volna tenni; kivül ugy tudnak beszélni, hanem a gyülésen hallgatnak, ott beszélni nincs bátorságuk. Amikor mégis akad egy-kettő, akik az igazságot kiméletlenül kimondják, akik a leplet lerántják a pimaszkodásokról, azokat lehurrogják. A nyilt, az őszinte beszéd szokatlan nekik. Mert otthon, a közgyüléseken hozzá vannak

szokva az egymást dicséréshez, a jegyzőkönyvi köszönetekhez. Természetes, hogy ily hizelgő emberek a bátor szókimondást, felfelé és lefelé lázadásnak bélyegzik.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt, hogy 5 koronás belépődíjat fizettettek a szegény tanítókkal, hogy tanácskozási és szavazati joguk legyen. Hát ez meg micsoda ujabb divat? Ilyent nem pipált még Európa. Gyülésen díjat szedni! Pláne tanitóin! Ez a gyülés nyilvánosságának a megsértése. Távol is maradt száz meg száz tanító.

Szóval sok még bennünk a hiba. Sokat tudnék még mondani. De kevés a hely. A hibákat kiküszöbölni kell. És ujból meg ujból kezdeni a következetes és egységes harcot, a győzelemnek nem szabad elmaradnia.

Rázni kell ezt a tanitóságot. Elevenére kell tapintani, talán majd jobban éled. Olyan hurokat kell pengetni benne, melyre föleszmél. Azért fordulunk ez egyszer a kényesebbik oldalára.

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér teint elérésére és megóvására nincs jobb szappan, mint a világhirü »Steckenpferd« liliom-tejszappan. Védjegye »Steckenpferd« készíti Bergmann et Co. cég Tetschen a/E. Kapható minden gyógyszertár, drogueria, illatszer és minden e szakmába vágó üzletben. Darabja 80 filler. Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann-féle »Manera« liliomtejkrém fehér és finom női kezek megóvására, ennek tubusa 70 fill., mindenütt kapható.

Liberalismus és conservatismus.

Korunk uralkodó jelszavai közül különösen divatossá vált a liberalismus. Uton-utfélen hirdeti boldog-boldogtalan, hogy a liberalismusért harcol kora ifjuságától késő öregségéig, hogy annak zászlóját utolsó csepp vérével is megvédelmezze. Ha megkérdeznők a derék harcosunktól, hogy beszélje el diadalmas harcának a történetét, bizony keveset tudna mondani. Sőt ha megkérdeznők tőle, hogy mi is az a liberalismus, talán nem is tudna rája kielégitő választ adni. Ez azonban mit sem von le az értelméből. Utóvégre minden ember hord kalapot a bölcsőtől a sirig és ha megkérdezzük egyiktől-másiktól, hogy mi is az a kalap, hát igen sok akadna, aki nem tudná megmondani ugy, hogy aki meg soha sem látott kalapot, az ő leirásából rögtön ráismerjen az első kalapra, amelyet meglát.

Mi is az a liberalismus? Menjünk vissza a szó eredetére. A latin származásu liber szóból ered, amelynek jelentősége szabad. Most már könnyen megállapithatjuk a liberalismust is, amely nem egyéb, mint az emberi szabadságok teljes elismerése és érvényesülése. Sokan vannak, akik azt mondják, én igy vagy ugy fogom fel a liberalismust. Ez azonban a dolog lényegén mit sem változtat, mert ugyebár a piros szin mindig csak piros szin marad, ha egyikmásik zöldnek nézi is azt. A liberalismus örökké az emberi szabadságot fogja jelenteni még akkor is, ha akadnak, akik abban rendszerfelforgatást, a régi rendszernek a megváltoztatását látják. Nem az a kérdés, hogy uj, vagy régi-e az a rendszer, hanem az, vajjon melyik rendszer engedi jobban érvényesülni az emberi szabadságot. Ha tehát a régi rendszerben az egyén sokkal több szabadságot, jogot élvez, mint az uj számára alkotna, akkor a liberalizmus a réginek fentartásában nyilvánul meg.

Nem jelenti azonban a liberalismus a szabadságok olyan elfajulását, amely anarchiára, a jogrend teljes megbomlására vezet. Sokan vannak, akik a szabadságot akként értelmezik, hogy az egyén érdeke megvalósitására bármely eszközt felhasználhat. Ilyen szabadságja a sivatag oroszlánjának van. Ez a maga természetes ösztönét korlatlanul követheti, akkor megy rabolni, amikor kedve támad, azt ragadja el és ejti zsákmányává, ami épen jól esik neki. A szabadságok ilyen formája mellett az emberi indulatok határt nem ismervén, szükséges, hogy azok megszorittassanak. Sokan hirdetik például, hogy a liberalismussal nem fér össze a halálbüntetés. Szerintem igen, habár látszólag a szabadságnak a legkisebb atomjával sem rendelkezik az, akinek életével is mások rendelkeznek. Azonban csak látszólag van igy, mert — eltekintve attól, hogy épen az emberi szabadság szempontjából szükséges, hogy a megrögzött gonosztevők, gyilkosok örökre ártalmatlanná tétessenek, másrészt, aki rabol, gyilkol, önként aláveti magát a legfőbb

A tudomány hatalma.

(Folytatás.)

Mivel az egyéni munka a gyáriparral szemben nem érvényesülhet s a munkás magát kizsákmányolva látja, ebből támadnak a a munkaadók és a munkások közti civódások, a bérharcok és mindkét félnek kárára szolgáló munkaszünetek, melyek legtöbbször mindkettőnek tönkrejutását vonják maguk után.

Igaz, hogy ezen bérharc nemcsak a gyáriparnál, hanem az utóbbi időben a mezőgazdasági munkásoknál is sok bonyódalomnak vált kutforrásává, mely nemcsak a gazdákat, mint munkaadókat, hanem a munkásságot is pusztulással fenyegeti s ránk mint leginkább földmiveléssel foglalkozó államra, kiszámithatatlan kárt okoz. A szociálista kolomposok izgatásai folytán járványként terjed el a gazdasági munkások közt, a gyári munkásoknál megállapitott 12 órai munkaidő, mi a régi mezei munkák azon ősi szokását, hogy napkeltétől napnyugtáig tartozott a napszámos dolgozni, teljesen felforgatta, nem gondolva meg azt, hogy más a folytonos üzemü gyári és az est beálltával megszünő mezei munka. Ott tizenkét óránként felváltott, itt reggeltől estig terjedő időn át dolgoznak a munkások, tehát az elpocsékolt munkaidő naponként öt órára tehető. Mily óriási veszteség ez! Aratáskor pedig, mihelyt a hajnal pirkadt, már a mezőn köszöntötte a napot és döntötte a sorokat az esti szürkületig. Most nagy kényelemmel várja a reggeli hat órát, délután pedig folyton azt lesi, mikor jön már a szabadító óra? És a napszám! Oh az kétszerese a réginek s a munkaeredmény? Nyomoruságos és felületes. Szegeny gazda pokol fenekére kivánja valamennyit szakszervezetestől, melynek vezetői részére, államtitkári dijazással, heti keresményе öt százalékával, hüségesen adózik, amelynek felét, ha adóként követelnék, majd lenne lárma, hogy miként élhetne a szegény ember, kénytelen legalább is Amerikába, vagy idegenbe menekülni. No ott majd megtanitják dolgozni!

Térjünk vissza azonban tárgyunkhoz, bár tulajdonképen azt mondhatjuk a latin közmondás szerint (Non scholae, sed vitae discursus.) nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk, igy az az élet tudománya az, jelenti, hogy kiki miként tudja sorsát célszerüen intézni, magyarán: ki tud idejével jól gazdálkodni, mert különben nem boldogulhat.

A mi gazdáink is kényszerhelyzetbe jutottak. A drága megélhetés folytán felszökkent munkabérek nemcsak a gyáripari, hanem a gazdasági munkák végzésénél is, részint a drága kézimunka pótlására, másrészt a keresetével elégedetlen napszámos mellőzhetésére oly gazdasági gépek jöttek forgalomba, melyek segélyével a mezei gazdaság az emberi erőtől sokkal függetlenebbé vált, mint azelőtt volt. De ily gépek alkalmazását csak a nagy terjedelmü gazdaságok, vagy pedig a gazdatársulatok győzvén költséggel, a munkásokkal szemben ép oly viszonyba jutottak, mint a gyáros a kisiparossal. Ezen küzdelemben csakis a legujabb, a gazdasági, valamint ipari téren alkalmazható müszaki (technikai) vivmányok felhasználása, melyek az egyesnek is modot nyujtanak saját tehetségének érvényesitésére biztathat a javulás reményével. A villamos erőre és gázgépeknek közhasználatba átmenetelével, midőn kiki oly erejü megszerzésére, minőre szüksége van, alkalmat talál, a célhoz ugy látszik közeledünk.

(Folyt. köv.) *Doctorics Sándor.*

hatalom ama parancsának, mely halált szab a fejére, hisz a büntető törvénykönyv kimondja, hogy a gyilkosságot halállal bünteti, tehát aki gyilkol, saját maga mond halált a fejére, önként és szabadon rendelkezik az életével.

Nem engedi meg a liberalismus az emberi jogok teljes eltörlését, de nem is kivánja meg a szabadságnak olyan érvényesülését, amely mások jogát és szabadságát sértené. Egyáltalán csak azon szabadságok hasznosak és engedhetők meg, amelyek az egyén és összesség sérelme nélkül gyakorolhatók. Lehet tehát liberális az az irány is, amely egyes néprétegeket bizonyos jogokból kizár, mig másokat abban részesit, mert az a népréteg azzal a joggal, szabadsággal nem ugy él, illetve nem tud ugy élni, hogy abból magára és másokra haszon származzék. Célszerü-e, hasznos-e, hogy valaki legmagasztosabb jogáról lemond, avagy azt saját érdeke ellen használja fel pillanatnyi anyagi előnyért? Nem szabad ezt mindaddig abban a szabadságban részesiteni, amig azt saját jól felfogott érdekében felhasználni nem tudja.

A liberalismussal sokan ellentétbe hozzák a klerikalismust, mig mint annak legfelső fokát emlegetik a szocialismust. A valódi klerikalismus a vallás fenntartásában, annak tiszteletében nyilvánul meg. Nem kiván mást az egyestől, mint saját vallásának követését, a más vallásának megbecsülését. Természetesen vannak, akik a saját vallásuk mindenekfelettiségét hirdetve, azt mindenképen érvényre juttatni és annak hatalmát a többi felett biztositani szeretnék; ez azonban olyan kinövés, amellyet irtani és pusztitani kell. A szocialismus az egyéni szabadság teljes megsemmisitésével — merő ellentétben a liberalismussal — az állami zsarnokságot akarja megvalósitani, melyben az egyén minden szabadság nélkül származott gép lenne.

A liberalismussal szemben áll a conservatismus. Az osztályok és rendek fentartása mellett ezek előjogait biztositani, az egyes kiváltságosok előnyös helyzetét állandósitani kivánja. Tökéletes ellentéte a liberalismusnak, amely a szabadságok kiterjesztésével arra kényszeriti a kiváltságosokat, hogy ezen kiváltságaikból minél többet és többet engedjenek a szabadság és egyenlőség megvalósitása érdekében.

Dr. Loránt Miksa.

Akkor . . .

Akkor házunk előtt az akác is nyögött:
Egy kapu záródott szegény szivem mögött.
A rekkenő nyárnak gyászfelhős éjjelén
A sóhajok méla dalosa lettem Én.

Sóhajim szállnak a méla éjszakába,
Nem tudok pihenni, kemény most a párna.
S ha eljön is a hajnal: nem vagyok rég: Én,
Lelkem olyan, mint a gazdátlan Narci mén.

Képzelmem egyhangu, sárga homok puszta,
A jövő zátonyos hullámit meguszta,
S addig céltalanul csappong erre-arra,
Mig szárnyát a világ teljesen lemarja.

Körülöttem mindent rombadöntve látok.
Foszlányid sincsenek édes tündér álmok!
Ó, hát ne mondjátok, hogy daloljak szebben,
Fájó sóhajom is alig-alig lebben.

Marcel.

A szőlő csonkázása és a hónaljhajtások gondozása.*)

Hazánkban a kis szőlőtermelőknél általános szokás, hogy a szőlő hajtásait igen korán bekurtitjak és ezáltal ugy a tőkének, mint a termésnek, sőt nem ritkán a jövő évi termésnek is artalmára vannak. A korai csonkázásnak u. i. az lesz a következménye, hogy a lefejezett hajtások fölfelé tovább nem növekedhetvén, oldalhajtásokat hoznak, ezeknek a hónaljhajtásoknak fejlődő apró levelei pedig ahelyett, hogy a tőkét, a rögyeket táplálnák, a gyümölcsöt fejlesztenék; inkább ezeknek a rovására elvonják a tőke táplálékait. A levél u. i. kezdetben, mig kicsiny, nem képes fölös táplálékot fölhalmozni magában, mindent csak a saját fejlődésére fordit és csak akkor kezdi a tőkének egyéb részeit is táplálni, amikor maga már tökéletesen kifejlődött. A tőkének és gyümölcsnek táplálói tehát csak a teljesen kifejlődött levelek; minél több ilyen van a tőkén, annál jobban fejlődhetik annak minden egyes része. Ellenben az apró, fiatal levelek csak fogyasztanak és ennélfogva őrizkednünk kell attól, hogy tulságosan sok fiatal hajtásnak és levélnek fejlődését elősegitsük. Már pedig épen ezt tesszük, amikor a hajtásokat tulságosan korán visszacsonkitjuk. De megrövidithetjük ezzel a jövő esztendei termést.

A levelek hónaljában kifejlődött rügyek belsejében ugyanis már julius hó folyamán készen van a jövő évi termés csirája, az apró kis fürtképződmény, amely a következő tavaszon kifakadvá, kifejlődve, hivatva van a virágot, a fürtöt szolgáltatni. De ha a hajtás végét tulkorán visszakurtitjuk, megtörténhetik és mint azt lépten-nyomon tapasztalhatjuk, meg is történik, hogy az a rügy, amelynek csak jövő esztendőre kellett volna kifakadnia, a korai visszacsipés következtében kénytelen oldalhajtást fakasztani és kihozza magával azt a termést, amelyet csak a jövő évben kellett volna kihoznia és amelyet kései volta miatt tökéletesen kifejleszteni és beérlelni már nem képes. Ezt a másodtermést nevezik »kapás« vagy »Márton-szőlőnek« és ebben bizony rendszerint nem sok gyönyörüsége van a gazdának. Különösen hosszabb csapos, vagy szálvesszős metszés után a korai csonkázással a terművényigék termőképességét 40—60 százalék erejéig tönkretehetjük.

A felhozott okokon kivül fel kell emlitenem azt is, hogy a tulkorán csonkázott tőkének torzonborz hónaljhajtásai a peronospóranak valóságos melegágyát képezik és a lisztharmat is leginkább ezeket és a rajtuk fejlődött fürtöket támadja meg.

A tulságosan korai csonkázástól tehát őrizkedjünk. A hajtások mellé azok fejlődésének megfelelő elég magas karókat verjünk ugy, hogy a karóból legkevesebb 140—150 cm. hosszu rész a föld fölött kiálljon. Igen erős fejlődésü szőlőkben 180—200 cm. nyire vagy még magasabban álljanak ki a karók. Ilyen karók mellett azután lehet a hajtásokat csonkázás nélkül addig nevelni, amig az szükséges, rendszerint legalább is julius végéig vagy augusztus derekáig. Rövid karók mellett azonban nem lehet a csonkázást későre halasztani, mert a karót tulnövő hajtások lelognak, nagy árnyékot vetnek, nagy erővel huzzák a szőlőkötelékeket és kisebb szél is nagy kárt okozhat az ilyen szőlőben, összezuzza, letöri a hajtásokat és egész tőkéket kidönt, amelynek ujból való felkötözése az aratási időben vagy egyáltalában lehetetlen, vagy csak a legnagyobb költséggel történhetik.

A csonkázást illetőleg leghelyesebb volna, ha külön kurtitanók vissza azokat a hajtásokat, amelyeket mint kitermetteket, jövő évre már tőbe le kell vágni. Ezeket korán, a fölső fürt fölötti 3—4 levélnél kellene visszacsipni. Ellenben azokat a hajtásokat, amelyekből a jövő évre csapot akarunk metszeni, vagy amelyeket szálvesszőnek akarunk meghagyni, ezeket a hajtásokat szabadon fejlődni engedjük augusztus derekáig, hogy fajuk, rügyeik jol kifejlődhessenek és ez utóbbiak megtermékenyüljenek. Ez volna a leghelyesebb eljárás, csakhogy keresztülvitele igen sok nehézséggel jár. A felkötözött tőkén kikeresni a fentnevezett különböző rendeltetésü hajtásokat igen nehéz, sőt lehetetlen dolog, a tőkék kötelékeit feloldani és a termő hajtások kikeresése, visszacsonkitása után azokat ujból bekötözni óriási munka volna, melynek költségei nem állanának arányban az elért eredménynyel. Ez azonban csak a csapos metszésü tőkékre nézve áll. A szálvesszősnél könnyen meg lehet különböztetni az idén termő hajtásokat, amelyeket jövőre teljesen eltávolitunk. Ezek u. i. a kikötött szálvesszőn vannak, mig a többi hajtást, amelyre jövő esztendőre is szükség lesz, a karóhoz kötjük. A szálvessző hajtásait tehát a felső fürt fölötti 3—4 levélnél visszacsipjük, a tőkének egyéb, a karóhoz kötött hajtásait pedig szabadon hagyjuk fejlődni legalább is julius végéig.

A csapos metszésü tőkéknél pedig, mivel a fentközölt okokból ezt a legjobb csonkázási módot alkalmazni nem lehet, jó magas karók mellett az összes hajtásokat szabadon

*) E praktikus és épen most nagyon időszerü cikkelyt a »Gazdakör«-ből (a jelesen szerkesztett »Szőlőkezés« cimü gazdasági heti folyóiratból) vettük át, szőlőtenyésztőinknek akarván ezzel is jó szolgálatot tenni.

fejlődni engedjük mindaddig, míg a karót jól tul nem nőttük; mikor aztán a hajtások már annyira fejlődnek, hogy nagyobb szálkarnit lehet tartani, a karó hegye fölött 25—30 cm-re, ugyis levágjuk a hajtásvegeket.

Minél korabban történik a csonkazás, annal hamarabb és annal nagyobb számban jelentkeznek a hónaljhajtások, amelyeknek bizonyos mértékben káros hatását az imént bizonyitottam. A hónaljhajtások elhatalmasodását tehat első sorban azzal akadályozzuk meg, hogy a csonkazást későre halasztjuk, amikor már a tőkék lombfejlődése szünőfélben van. Olyan későre azonban nem halaszthatjuk, hogy ilyen hónaljhajtasok egyáltalán ne fakadjanak, hiszen ezeknek fejlődését a csonkazáson kivül más okok is előidezhetik. Arra kell törekednünk, hogy ezek a hónaljhajtások ne fejlődjenek s ne sokasodjanak a főhajtasoknak és a gyümölcsnek rovására. Ezért a hónaljhajtasokat kezdettől fogva, de különösen a csonkazást követő 8—10 nap utan gondos kezelésben kell részesitenl.

A hónaljhajtasokat semmiesetre sem szabad tőben levagni. A szőlő nem paradicsom. Ha a hónaljhajtást tőben lemetszem, annak az les a következménye, hogy a mellette fejlődő rügy, amelynek jövő tavaszig alva kellett volna maradni, kihajt és kérdés, hogy ennek a hajtásnak a tövében fejlődik-e meg őszig életképes és termékeny rügy? A legtöbb esetben nem. A hónaljhajtasoknak teljes kitörése tehat határozottan ártalmára lesz vagy a jövő esztendei termésnek, vagy a venyige használhatóságának, mert a fejletlen rügyekkel biró venyige sem oltásra, sem ültetésre nem való, csapnak vagy szalvesszőnek hagyva pedig terméketlennek bizonyul. Viszont teljesen magara hagyva szabadon fejlődni sem engedhetjük a hónaljhajtást, mert a rajta levő sok apró levél ártalmára lesz a tőkének. Ezeknek a hajtásoknak helyes gondozása tehát abból áll, hogy 2 levélre visszacsipjük. Ezáltal megőrizzük a tövében levő rügyet, mert nem az, hanem a hónaljhajtásnak meghagyott felső (2-ik) rügye fog kifakadni és másodhónaljat fakaszt. Ezt később ismét visszacsipjük két levélre és ezt az eljárást 2—3 izben ismételjük, mindaddig, míg a szüreti idő közeledtével a szőlőnek növekedése annyira csökkenni fog, hogy a további beavatkozás fölöslegessé válik.

Szabó Sándor.

Utolsó hét!

Fortuna Elektro-Bioskop

a Vásártéren. Hétfőn és kedden lesz műsoron

A négy ördög.

Társadalmi dráma.

Világhódító szenzáció!

Az eddig létező legszenzációsabb artista dráma 3 felvonásban. A kép hossza 1400 méter.

Kezdete pontban 8 és 9-óraker

Vendéglők, italmérések és kávéházak zárórája.

A korcsmák, sörházak, cégéres bormérések s palinkamerésekről szóló 3355/1912 számu, továbbá a fogadó, vendéglő, kavehazi és kavemerési iparral szóló 17219/1911. sz. varmegyei szabályrendelet a következőket tartalmazza:

A korcsmák, sörhazak, cegéres bormérések zároraja tekintet nélkül az év időszakaira, este 10 oraban allapittatott meg, a fenyitas ideje pedig április 1-től szeptember 30-ig reggeli 4 óra, meg oktober 1-től március 31-ig reggeli 6 óra.

A palinka merésekre nezve megnyitas ideje aprilis 1-től szeptember 30-ig reggeli 4 ora, zárorája ezen időszak alatt este 7 ora, megnyitás ideje oktober 1-től marcius 31-ig reggeli 6 ora s zárórája ezen időszak alatt este 6 ora.

Nagyközségekben s járási székhelyt képező kisközségekben a korcsmak, sorhazak, cegéres bormerések éjjeli 12 oraig tarthatók nyitva. A korcsmak és sörházak megallapitott zároraja estenkint meghosszabbithato 2 oraval, vagyis 10—12-ig, illetve 12—2 óraig. A zároranak emlitett modon való meghosszabbitasa eseten kötelesek az üzlettulajdonosok a meghosszabbitott zaróra időnek történt igenybevételet az azt követő 24 órán belül a községbironal vagy helyettesenel bejelenteni és ugyanakkor az alabbiak szerinti dijat ennek kezehez lefizetni. Kisközségekben 4 K, nagyközségekben 6 K fizetendő.

A cegéres bormerésekre és palinkamérésekre megállapitott zaróra egyáltalán nem hosszabbithato meg.

Zeneltetés korcsmak és sörházakban este 10 oraig van megengedve, ezen időn tul való zeneltetest, valamint este 10 óra előtt is tancmulatsagot, zeneestélyt, vagy zenével összekötött enekelőadást, az üzletek tulajdonosai csakis a hivatalok által kiallitott előzetes engedély mellett rendezhetnek, illetve ilyent masoknak csak zeneengedély felmutatása mellett engedhetnek meg. Ily esetben az engedely a szabályrendeletben meghatarozott zarórán tul is megadhato. Cégéres bormérésekben és palinkamérésekben a zenélés egyáltalában tilos.

A 17219/1911. számu varmegyei szabályrendelet rendelkezései szerint a fogadók, vendéglők és kávéházak zárórája, a korcsmák és sörhazak fentiek szerinti zárórájával teljesen megegyezik és április 1-től szeptember 30-ig reggeli 4 óra és október 1-től marcius 31-ig reggeli 5 óra előtt meg nem nyithatók.

Kávémérések reggel 5 óra előtt fel nem nyithatók és este 8 órakor bezárandók. Fogadók, vendéglők és kávéházak zárórájának meghosszabbitására vonatkozólag ugyanazon eljárás követendő, mint a korcsmák és sörházak zárórá meghosszabbitására, azzal a különbséggel, hogy azoknál (fogadó, vendéglő és kávéház) csak 4 K díj fizetendő.

Kávémérések zárórája meg nem hosszabbithato.

Fogadók, vendéglők és kávéhazakban esti 10 óráig tartó zeneltetéseket illetőleg, a korcsmák és sörházakra vonatkozó hasonló szabályok alkalmazandók, 10 órán tuli zenéltetésre engedélyt 3 nappal előzőleg kell kérni, mikor is kisközségekben 4 korona, nagyközségekben 6 K díj fizetendő be a m. kir. adóhivatalhoz és az attól nyert nyugta illetve pósta feladó vevény a kérvényhez csatolandó. Zenéltetési engedély a szabályrendeletben felsorolt zárórán tul is adható. Zeneengedély esetén ezen szabályrendelet 5. §-ában előirt zaróra hosszabbitási dijak nem fizetendők.

Kávémérésekben zenéltetni egyáltalában tilos. Fent hivatkozott szabályrendeletek folyó évi julius hó 1-én lépnek életbe s ezek által a 13431/1333. és 19051/1906. számu szabályrendeletek hatályon kivül helyeztettek.

HIREK

Herbst Géza alispán Németujvár diszpolgára. Lapunkban annak idején előre jeleztük, hogy alispánunkat kis szülővarosa, a történelmileg nevezetes Nemetujvar fényes ünneplés között diszpolgarava valasztja. Ez a rendkivül megható, szinte családias jellegü valasztas és szep ünnep ma egy hete megtörtent, illetőleg nagyszerüen sikerült. Elmondhatjuk, hogy ami szegel, kedvest, fenyeset, meghatot egy ilyen kis varosnak közönsege szive szandéka szerint tenni, rendezni, kifejteni csak tud, azt a nemetujváriak Dömötör Lajos fő-zolgabiro ünneprendező élen ugyancsak meg is tették. Nemetujvari polgártarsainkkal az egész varmegye együtterzett eme nevezetes napon, amikor ali-panunkat kituntettek es neki sok szerencset és boldogsagot kivantak.

Iskolatársak találkozása. Azok, akik 1902 ben Szombathelyen a főgymnasiumban erettsegi vizsgalatot tettek, mult szerdan a főgymnasium diszteremében találkoztak. Előzőleg istenitiszteletet és Te Deum volt, majd gyüles, melyen elhatároztak, hogy az életbenmaradók 1927. evi junius havában ismet találkozni fognak. Delben 1 órakor a Poschféle vendeglőben tarsasebed volt. Az iskolatársak közül négyen haltak meg; a találkozón huszonegyen voltak jelen. — Papán pedig azok találkoztak, akik ott ezelőtt 30 évvel éretterre gyiztek. Ezek közt van Deutsch Sámuel dr. celldömölki orvos.

A kath. legényegylet mulatsága mult vasárnap zajlott le a mulatni vágyó ifjuság élénk részvetele mellett. A táncoló párok világos kivirradatig kitartottak és csak akkor kezdtek oszladozni, midőn a hajnal pirkadását a felkelő nap első sugarai kezdték keresztülszőni. Felülfizettek: özv. Szőgyény Marich Ferencné grofnő, Hollosi Rupert 20—20 K, özv. Wal'is Gyuláne grofnő, Dukai Takách Ferenc, dr. Pletuits Ferenc, Raffel Dénes 10—10 K, Berzsenyi Dezső, Szabo Károly, Polgári Olvasókör, Gácser József, Weisz Kálmán 5—5 K, Pálinkás Géza, dr. Scheiber Zsigmond, Klafll Sándor, id. Reich Imre 4—4 K, Fényes Ferenc, Ulrich Ede, Zsoldos Erzsébet 3 50—3 50 K, Dukai Takách Márton, Luncz Alajos, Heimler Ernő, Patyi Jonás, Göttmann Bódog, Takács György, Benkő Károly, Mizeri Sándor, Breiner Samu, Tóth Ferenc, dr. Géfin Lajos 3—3 K, Feschler Antal, Bobletter Lujza, Klapper Fülöp, özv. Deutschbauer Ignácné, Hokhold István, Szalay Lajos, Horváth Jenő, Macsutai Lajos, Szemer Lajos, Szalay János, Horváth Sándor, Novák Ferenc, Vadászy Pál, Klaffl Gyula, Bognár János, Rácz Endre, Maicz Antal, Kálmán Mór, Tóth Sándor (Sitke), Reif Dávid 2—2 koronát, Steiner Rudolf, dr. Krenner István, Tóth Viktor, Szeiler Jenő, Schifer Kálmán, Farkas János, Varga István, Kovács János, özv. Zsigmond Istvánné, Pál János, Dinkgreve Nándor, Jugovics Imre, Szarka Valér 1 50—1 50 K, Fábián Dezső, Lóránth Gyula, Klaffi Mihály, Somogyi Aladár, Balog János, Bokor Károly, Horler János, özv. Tory Györgyné, Nies Lajos, Kocz József, özv. Barka Nándorné, Tóth Sándor, N. N., Ujcz András, özv. Nyulász Istvánné, Vendler Lajos, Vendler Mátyás, Balassa István, ifj. Reich Imre, Sulze Károly, N. N., Szalóky Zsigmond 1—1 K, Horváth János 60 fill., Németh Imre, Szijártó Ernő, Berzsenyi István, Kis Sándor, Horváth Béla, Kovács Andor, N. N., N. N., Csoma János, Vajai Sándor, Schwarcz Kálmán, Sümegi József, dr. Simai Ernő, Szabó József 50—50 fillér, Ludvig Lajos 30 fillér. Mely szives felülfizetésekért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

Veszedelmes legények. Ujabban rendőrségünknek baja van a dömölki legényekkel. Azok ugyanis a fennálló törvényeket és sza-

bályrendeleteket ignorálják és a szabad akarat fogalmát szószerint értelmezve, kényükkedvük szerint duhajkodnak. — Szombatról-vasárnapra virradó hajnalban is hat dömölki legény verte fel városszerte az utca csendjét, nevezetesen Horváth Mihály, Horváth Sándor, Hirdi Parapatics László, Babics Imre, Tóth Ferenc és Czindi Németh Ferenc. Végigjárva az utcákat, az állomás elé vetődtek, innen a Griff szálló irányába mentek folytonos ordítozás és civakodás között. Rosta Ferenc rendőr csendre figyelmeztette őket, de a figyelmeztetést semmibe se véve, gunyolódva vonultak a Rákóczi-utcán végig. A rendőr ekkor társáért sipolt, ő maga pedig bizonyos távolságban követte a legényeket. Hogy mennyire jogos volt Rosta rendőrnek velük szembeni óvatossága, igazolják a később történtek. A legények időközben kiértek Dömölkre, a templom előtti térre és itt folytatták a civakodást. Ekkorra azonban előkerült Módos István rendőr is és így a két rendőr együttes erővel akart velök szemben eljárni, mondván: vagy hallgassanak el és kotródjanak haza, vagy bekisérik őket. Horváth Mihály és Sándor társaik kiséretével azonban szembeszálltak velük. Az előbbi bottal támadt Rostára és kezén megütötte. Horváth Sándor pedig kést rántott és Módost sebezte meg. A szorult helyzetben levő rendőrök ekkor elfutottak Sallér Gyula és Máté Elek elöljárók lakására, felverve éjjeli almukból, segitségül hivták ki őket. Midőn igy négyen vonultak ki a legények megfékezésére, Horváth Mihály már vasvillát keritett magának. Máté Elek mint nyugalmazott járási csendőrőrmester aztán annak rendje és módja szerint bánt el a két Horváthtal. A többi legény jónak látta a helyszinéről elkotródni, a kötözködőket ellenben rendőreink megkötözve bebörtönözték és átadták a csendőröknek. Hogy aztán a csendőrök mit tárgyaltak a két féktelenkedő Horváthtal, a börtön falai tudnának tanuvallomást tenni.

Vizlendvay József helybeli épitőmester csak nemrég költözött Budapestre állandó lakásra s most arról értesültünk, hogy a mult héten midőn az épitkezésnél foglalatoskodott, az állványról leesett és nyomban meghalt. A mult szombaton temették el a rokonság részvételével Budapesten.

Elnémult hegedű. Hosszu évek során át lassan pusztító betegség sorvasztotta, testben és lélekben egyaránt meg volt törve, de hegedüje mégis tudott sirni. Talán éppen a feltétlenül bekövetkező halál tudta és az övéinek nyomorba jutása keltette szivében azokat a fájó érzéseket, miket játékában oly hiven vissza tudott adni. Végre is f. hó 8-án ütött a megváltás órája, meghalt a czelldömölkiek kedvelt cigányprimása, Sárközy Géza, és örökre elnemultak azok az andalitó és szivettépő akkordok, miket csak ő tudott hegedüjéből elővarázsolni. Temetése f.hó 10-én ment végbe, utolso utjára ugyszólván az egész város közönsége elkisérte. Mintegy ötven cigány érkezett a vidékről, hogy lerójak kegyeletük adóját néhai kartársukkal szemben és hogy muzsikálhassanak annak is, aki másokat annyiszor felvidított és megrikatott. Füredi pápai hires cigányprimás dirigálása mellett tizenhat tagból álló zenekar húzta a gyászdalt, a temetőben pedig a »Lehullott a rezgő nyárfa« és a »Most van a nap lemenőben« cimü dalokkal búcsuztak a megboldogultól. Most már az örök béke honában talált nyugalmat.

A mozi müsora. A napról-napra zsufolt nézőtér eredménye annak a törekvésnek, hogy a mozi tulajdonosa sem költséget, sem faradságot nem kimélve a közönség igényei kielégitésére. Holnap hétfőn és kedden szintén szenzációs dráma kerül bemutatásra és pedig »A négy ördög«, mely egy magnasfiu és egy artistaleány szomoru esetéről szól. A kép 1400 méter hosszu filmlemezből áll és terjedelménél fogva egy egész estét betöltő darab. Szerdán és csütörtökön a »Zigomár« II-ik részét lathatjuk, mely egy-csapásra befejezése az I. rész félbemaradt eseményeinek. Egyébként a napi müsor részletesen fogja felsorolni a hét látványosságait, mint pl. a »Titanic« hajóriás elsülyedését, mely természetes és eredeti felvételü kép, mit a katasztrofa helyszinén készitett egy hidegvérü, élelmes mozifényképész.

Megszurta a rendőrt. Dénes István dömölki legény hétfőn hajnalban már jól be volt borozva, midőn a Korona-szálló előtti téren duhaj nótákat da'olgatott. Midőn őt Rosta Ferenc rendőr csendre intette és bekiséréssel fenyitette, két rántott elő és a rendőrt bal karján megszurta. Később csendőrök érkeztek Rosta rendőr segitségére, akik aztán csendes, nyugodt otthont nyujtottak a bőrébe nem fért legénynek.

Ingyenes temetés. A belügyminiszter átiratban arra kérte a hercegprimást, hogy a püspöki kar az elhagyott és államilag gondozott gyermekek ingyenes temetéséről gondoskodjék. A püspökök most, a püspöki kar határozata alapján felhivják egyházmegyéik papságát, hogy az ilyen gyermekek temetésénél stóladijat ne szedjenek.

Gyüjtés. A jobblétre szenderült Sárközy Géza cigányprimás nyomorgó özvegye és árvái javára Weisz Klára és Nika Berta gyüjtést indítottak, mely jótékony aktus 51 K 60 fillért eredményezett. Valóban humanus cselekedetekre vallana, ha az előkelő társadalom valamely tekintélyesebb tagja magáévá tenné a gyüjtés ügyét és terjedelmesebb alapon iparkodnék a tehetetlen özvegy és sok apró árva nyomorán enyhiteni.

Tánciskolai hirek. Merő József okl. tánctanitó növendékeinek szép előhaladást tanusitnak a táncművészet elsajátitásában. Az ifjak gyönyörüen lejtik az összes tánctemeket és mintegy két hétig fogják még a taglejtéseket tökéletesbiteni. Merő táncmester nemes intentiók által vezéreltetve, ma délután Sárközy Géza özvegye és nagyszámu apró árvái javára összgyakorlatot rendez, melyen 60 filler belépődij ellenében nem tanfolyambeliek is résztvehetnek. Növendékek tetszés szerinti belépődijat fizetnek. A tiszta jövedelem teljes egészében fog átadatni az özvegynek. A megboldogult cigányprimás zenekara azzal segiti elő az estély sikerét, hogy a kimuzsikálást teljesen díjtalanul magára vállalta s igy a növendékeknek is meglesz az az örömük, hogy ezuttal nem egy száll cigány játékára tancolnak, hanem az egész banda huzza nekik a talpalá valót. — Ugyanitt emlitjük meg, hogy a tanfolyamzáro koszoruesken, mely f. hó 27-én lesz, tizenhat növendék egy specialis táncot lejt, az u. n. Iris görög fátyoltáncot, mely szemkápráztató szép látványt nyujt a közönségnek és alkalmas arra, hogy dokumentálja az ifjak ügyességét és maguknak a táncmesternek faradságot nem ismerő ügybuzgóságát.

Leégett szalmakazlak. Weöres Iván csöngei földbirtokos birtokán tüz pusztitott. A mezőn Büki Pal és Mórocz Mihály 11 éves őrzőgyerekek tüzet raktak Weöres szalmakazla közelében. A tüztől langba kapott a szalmakazal és 300 kereszt zab-szalma, valamint 600 kereszt szalma 3000 korona értékben leégett. A kár biztositás révén megtérül.

Hártel Lujzáról napról-napra sokat irnak a lapok, nemcsak mint olyanról, aki piros stráfu bugyogós generálist pofozott fel, de olyképpen is megemlékeznek róla, mint akit jó gázdaasszony. Ha Lujzika Czelldömölkön laknék és valóban mintaképe a példás gazdaasszonyoknak, fűszeráruit bizonyára **Sommer Lajos** helybeli kereskedőnél szerezné be. (Nemesdömölki-utca, Fischer-ház.)

Nyugodtan alhat,

ha fehérneműje egész éjen át »ASSZONYDICSÉRET« mosókivonattal van beáztatva, mert ez a szer a legrövidebb idő alatt nagy könnyüséggel önmaga oldja fel a szennyet s másnap gyorsan és fáradság nélkül lehet a ruhát SCHICHT »SZARVAS« MOSÓSZAPPANNAL vakitó fehérre mosni mert az »ASSZONYDICSÉRET« és a SCHICHT-»SZARVAS« MOSÓSZAPPAN ugy fehéritenek mint a nap!

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS" MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET" mosókivonat tisztaságáért.

Még álmában sem

képzelheti el, hogy mennyi veszödséget és mennyi fáradságot takarit meg, ha az »ASSZONYDICSÉRET« mosókivonaton és SCHICHT-»SZARVAS« MOSÓSZAPPANON kivül semmiféle más mosószert nem vesz. Ez esetben mindig jó árut vásárol mérsékelt áron és kiméli egyrészt a ruháját, másrészt nem pocsékolja el a háztartási pénzét.

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS" MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET" mosókivonat tisztaságáért.

Sárközyné köszönete. A megboldogult cigánypримásnak, Sárközy Gezának özvegye ezzel a kéréssel fordult hozzánk, hogy tolmácsoljuk az ő köszönetét azoknak, akik az ő szánandó helyzetét felismerték és kegyes adományaikkal rajta és apró árván segítettek. Kívánságának készséggel teszünk eleget.

Három halál gombamérgezéstől. Megrendítő tragikus sors érte Alsóságon Makai János kőművest és családját. Az apa hétfőn az erdőben gombát szedett a maga és gyermekei részére, aztán még ugyanaznap este megsültötte. Jóízűen lakmározott belőle az apa, két éves Margit leánya is. Az öt éves Janika azonban keveset evett. Mind hasztalan volt, mert őt is utolérte a szerencsétlenség. A kis leányka kedden reggelre kimult a mérgesnek bizonyult gombától. Az apa ekkor szintén vonaglott a szenvedéstől. A hívott orvosi beavatkozás már rajta sem segített, szerdán ő is meghalt. A rosszul lett Janika életben maradását még szerdán remélni lehetett, de csütörtökön követte atyját és kis testvérkéjét. Csütörtökön temették az egész családot a község mély részvétele mellett s azok is megsiratták a halvégzet áldozatait, akiket semmi rokoni kötelék sem fűzte hozzájuk.

Rövid bőrgyógyászati utmutatót mindenki kaphat, ha azt a Kolozsvári (Heinrich) gyógyszappangyár részvénytársaságtól (Monostori-ut 54) levelező-lapon kéri.

Az uj adótörvények a jövő év elején lépnek életbe.

A gyilkos tehén. Ritkán történik meg, hogy egy jámbor tehen megvadul, de ha ez mégis megtörténik, nem kevésbé lesz veszedelmes, mint a felbőszült bika. Szomoru tanubizonyságot tehetne erről szegény megboldogult Varga Mihály, egy 75 éves vönöcki agrástyán, ha t. i. még az élők sorában volna. A tragikus eset csütörtökön reggel történt. Pásztorkodott Varga Mihály, a mások teheneit legeltette és őrizte a mezőn. Feladata nemcsak a gondjaira bizott szarvasmarhák fölötti felügyelet volt, hanem a termések megóvása is a nagyétkü állatoktól. Egyik tehén épen a tilosba vetődött s az őrög elűzte onnan. A tehén azonban annyira felbőszült ezen a szerinte méltatlan cselekedet fölött, hogy nekirontott őrzőjének és mellét szarvával keresztülszurta. Varga a helyszinén tüstént meghalt. Az orvosrendőri vizsgálatot dr. Király János járásorvos és dr. Kraner István tb. szolgabiró ejtették meg.

Fiuméből irják, hogy a legujabb népszámlálás szerint Fiume városának 49.806 lakosa van. Ebből olasz 24.212, horvát 12.916, magyar 6493, szlovén 2327, német 2315 szerb 425. A többi kevés tót, cseh, oláh.

Óriási vasuti katasztrófa Amerikában. Sulyos vasuti szerencsétlenség történt a Nevyorktól északra fekvő Corning vasuti állomáson. A Delavare és Lakabane-vasut egyik gyorsvonata a legnagyobb menetsebességgel belefutott egy helyi vonatba. Az összeütközés rettenetes volt. A helyi személyvonat vagonjai a szó szoros értelmében-pozdorjává törtek. 30 utas rögtön meghalt, 50 sulyosan és nagyszámu utas könnyebben sebesült meg.

A rendkivüli drágaság miatt különösen az ország nyugoti határszéli varmegyéiben és városaiban, igy különösen Sopron és Vasvármegyében, Sopron, Szombathely, Sárvár, Celldömölk, Körmend stb. városaiban, sőt falvaiban is régóta nagy a panasz. Zalában szintén. De most mindennél jellemzőbb esetet jelentenek Sopronból. Egyik neves bécsi gyümölcs- és zöldségkereskedő cég képviselője megjelent a soproni piacon és tanulmányozta az ottani viszonyokat és minthogy arra az őt is meglepő tapasztalatra jutott, hogy a soproni gyümölcs és zöldségpiacon a selejtes árut is sokkal drágábban értékesitik, mint az első minőségü árut a becsi piacon, elhatározta, hogy fióküzletet nyit Sopronban és Bécsből fog árut szállitani a soproni piacra. Ezt az esetet még szomorubban érdekessé teszi, hogy az igy Sopronba szállitott és ott nagy áron, nagy haszonnal értékesitett áru legnagyobb részét ép Sopronmegyéből vitték Bécsbe.

Sztrájkoló koldusok. Kalocsán a város koldusai a minap sztrajkba állottak és ezzel olyan precedenst csináltak, amire talán még Amerikában sem volt példa. A sztrajkra az adott okot, hogy a koldusok a hetenként ketszeri utcasöprésért keveselték a havi tiz koronát, melyet a város fejenként fizetett nekik. A legutóbbi hetipiac után, amikor az utca söprésére föltivták őket, a söprést megtagadták és kijelentették, hogy azért nem dolgoznak, mert a törvény rendelkezése szerint a város köteles minden arra való koldust tisztességesen eltartani, még pedig minden ellenszolgáltatás nélkül. Memorandumot is küldtek az elöljárósághoz, amelyben követeléseiket részletezték. Mikor aztán látták, hogy az elöljáróság erélyesebb eszközökhöz akar nyulni, küldöttséget menesztettek a városhoz és bejelentették, hogy a régi föltételek mellett továbbra is hajlandók a koldusi állást megtartani. Igy tehát szent lett a békesség.

A szombathelyi divatáru- és rőföskereskedők a segédek kivánságára egyértelmüleg elhatározták, hogy julius 8 dikától fogva szept. hó 1-jéig este 7 órakor bezárják üzleteiket.

A drágaság ujabb és ujabb drágaságokat szül. A szombathelyi szikvizgyártók fölemelték a szikviz árát. Nem csoda! Belügyminiszteri rendelet szerint uj üvegeket kell keszittetni, a régieket pedig a forgalomból kivenni. A munkásbér emelkedett. Egészen természetesnek tartjuk az ár-emelést, mert a gyárosok kényszerhelyzetbe jutottak.

Vándoripar. A m. kir. kereskedelemügyi minisztérium szétküldte az illetékes közigazgatási hatóságokhoz a vandoriparról szóló törvényjavaslat előadói tervezetet véleményezés végett. A törvényjavaslat a vándoripar fogalmát szabatosan meghatározza s azt, amely alatt első sorban az állandó telephelyiyel nem biró, vagy a telep helyén kivül gyakorolt ipart kell értenünk, részletesen szabályozza. A törvényjavaslat az ellentétes érdekek kiegyenlitését is szem előtt tartja és ezért, valamint sürgős szükségességéért melegen üdvözöljük.

Baromfiak „jogesete". A Csurgó és Vidéke cimü lap irja: Egyik községünkben történt nemrégiben a következő nem mindennapi jogeset: Bizonyos földmives polgártársunknak folytonosan kárt és bosszuságot okoztak a szomszéd apró jószágai, mert mindig ott kapargálgattak a földjén, majd meg a kertjében. Polgártársunk gondolt egyet és a baj orvoslása céljából kénes gyujtófafejekkel köritett kukoricalisztet szórt el a földjén és a kertjében. Az orvosság használt, a szomszéd baromfiai elhullottak. Fájdalmát a károsult elpanaszolta a csendőrséghez beadott följelentésében, amelyet azonban az illetékes fórum elutasitott. És pedig helyesen, mert »madárfüttyről«, tyukkaparásról ily esetben nem segit a Corpus Juris, ha tetszik, ha nem tetszik a tyukászasszonyoknak.

Cukorvám mentesség. A szerbiai cukorvám fölemelése nagyon megdrágitotta a szerbiai cukrot. Belgrádban a miniszteranács hozzájárult, hogy hosszabb időn a külföld vámmentesen vihessen be cukrot.

Felvétel a somogyszentimrei gazdasági altisztképző iskolába. A somogyszentimrei m. kir. földmivesiskolát gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter az 1912.—1913. tanévtől kezdve gazdasági altisztképző iskolává szervezteti át. Az iskola célja az, hogy elméleti és főleg gyakorlati kiképzés által a személyes vagy tiszti kezelés alatt álló birtokokra gazdasági altiszteket neveljen. A tanfolyam tartama masfél esztendő. A növendékeket az iskolában helyezik el évi 300 koronáért, mely összegért teljes ellátást kapnak. Fölveszik földmiveléssel foglalkozó szülőknek, gazdasági alkalmazottaknak, általában mezőgazdasággal foglalkozó egyéneknek 22 éves életkort elért fiait. Kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, különösen pedig azok, akik altiszti fokozatot nyertek, a fölvételnél előnyben részesülnek. Szükséges a fölvételi kéréshez: iskolai bizonyitvány, orvosi bizonyitvány, keresztlevél, illetőségi és erkölcsi bizonyitvány, családi kimutatás, valamint szülői nyilatkozat, mely az iskolában teljesitendő fizetések elvállalását feltünteti. Állami ingyenes helyért a földmivelésügyi miniszterhez cimzett és az iskola igazgatóságnál benyujtott kérésben augusztus 20-ig kell folyamodni.

A népiskolai végbizonyitvány. Tóth János, a koalíciós kormány közoktatásügyi államtitkára — a népiskolai végbizonyitvány kötelezővé tétele alkalmából a következő levelet irta Kacskovics Mihály dr., miniszteri tanácsosnak, a népoktatási kulturpolitikai ügyosztály vezetőjének:

Kedves barátom! Nagyon köszönöm megtisztelő kedves figyelmedet: a két végbizonyitványminta alap megküldését. Azok kiállitása, formája igen szép, textusa közös törvényünknek megfelelő, azt dicsérő. Örömmel mutogattam barátaimnak ezt a végbizonyitványt, mint olyan okmányt, melynek az én politikai meggyőződésem szerint alapjának kell lenni Magyarországon az általános, egyenlő választójognak. Ki ezzel bir, legyen a jövőben választó. Szeretném, ha a »jövő Magyarország« fundamentuma ez a végbizonyitvány lenne. Nemcsak a multnak emlékeivel, de a jövőnek ezzel az érzésével köszönöm én a kezedből kapott ezen bizonyitványlapokat. Melegen üdvözöl régi igaz barátod Tóth János.

Ujitás vadászfegyvereken. A töltött fegyverrel való játszás már sok szerencsétlenségnek volt okozója. E szerencsétlenségek számát minden bizonnyal csökkenteni fogja egy ötletes ujitás, mellyel egy német fegyvergyár látja el fegyvereit. A puska agyának feltünő részén esetleg több helyén is, nyilás van kiképezve, ha azután a fegyver töltve van, ebben a kivágásban kis táblácska jelenik meg »töltve« felirással. A töltvény vagy a hüvely eltávolitása után e feliratos tábla eltünik.

„A „Kultura" kétszer havonta (10-én és 25-én) Sopronban megjelenő folyóirat. Programja a szép müvelése és leszegezése. Nem kötik a lapot sem irodalmi pártállások, sem érdekek, igy érheti el azt, hogy nagyhangu igeretek nélkül páratlan esztetikai élvezetet nyujt közönségének. A »Kultura« mely januáriusban kezdte II. évfolyamát, máris — Magyarországon szokatlan — nagy elterjedettségnek örvend, melynek kitünő tartalma, müvészi illusztrációi mellett olcsó árban (egész évre 20 K, fél évre 10 K, negyedévre 5 K, egyes száma 1 K) keresendő. A »Kultura« nagy jövőjü nyugateurópai szinvonalon álló folyóirat. Mutatványszámot kivánatra küld a *Kultura* kiadóhivatala Sopronban.

Hirlapunk nyomdájába jobb családból való fiu

tanoncul

felvétetik.

VÉTKEZIK

aki maradi és csak ahhoz van bizalma, amit már ismer!!

Tegyen kísérletet a

SZÁNTÓI

természetes savanyúvizzel ha **beteg** és igya, amikor egészséges, hogy **ne legyen beteg!**

Erős kalciumtartalma miatt

gyenge gyermeknek

a leghasznosabb csontképező asztali itala.

Melegített állapotban tüdőbetegek részére kitünő gyógyital.

A pontos, rendszeres emésztés legbiztosabb szabályozója.

Háztartások részére nagy palackokban is kapható bármely fűszerüzletbe

Ahol nem volna, forduljon a legközelebbi főraktárhoz.

Főelárusító:

Heimler Adolf Fiai

fűszerkereskedése Czelldömölk.

Nyári

mulatságra

meghivók

papirlámpák (lampionok)

papir asztalkendők,

szerpentin

confetti

Dinkgreve Nándor

könyv- és papirkereskedésében

szerezhető be

Czelldömölkön.

Hölgyeket

a legujabb divat szerint havi 4 koronáért

fésülök.

Mulatságok, avagy egyes alkalmakra a legpontosabban végzem a fésülési megbizást

A hölgyek szives pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

Németh Emilia

Czelldömölk Berzsenyi-féle ház. (Postával szemben.)

A mesterdalnok . . .

Cipőm szép és tökéletes
Benne járni élvezetes
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

PALMA

kaucsuk sarok . . .

Szalóky Zsigmond

kőfaragó

Czelldömölk.

Sirkőraktár: Szentháromság-tér. : Kőfaragó-telep: Kis-utca.

Homokkő-, márvány-, gránit- és syenit sirkőraktár.

Kataszteri földméréshez szükséges köveket raktáron tartok.

Épületmunkát és mindennemü javitásokat elfogadok és azokat jutányos áron készitem.

Szalay Gyula temetkezési vállalata Czelldömölk, Sági-utca.

Nagy választékban raktáron tartok diszes érc és fakoporsókat, koszorukat és minden a temetkezéshez szükséges cikkeket.

Hullaszallitást s minden egyéb megbizást a legnagyobb gonddal, pontossággal végezek ugy, hogy a gyászoló családnak akár helyben, akár vidéken, miről sem kell gondoskodnia.

Temetéseket a legegyszerübbtől, a legdiszesebbekig elvállalok és azokat a kegyelet megadásával végzem. Ravatalokat felállitok; mely célra pompás diszletek állanak rendelkezésemre.

Városunk vidéke n. é. közönségének szives jóindulatát kérve, vagyok mély tisztelettel

Szalay Gyula asztalos, Czelldömölk, Sági-utca.

Eladó ház.

A Kórház-uteában levő **ujonnan épült ház** mely áll: 3 szoba, konyha, éléskamra, üveges veranda és a hozzá szükséges mellékhelyiségekből **szép nagy kerttel azonnal olcsón eladó.**

Bővebb értesítés nyerhető lapunk kiadóhivatalában.

Hornyolt cserép

géptégla

kitünő minőségü kapható

özv. Tory Györgyné

teglagyáraban Czelldömölkön

Hornyolt cserép I rendü 70 K

Tartósságért szavatolás.

Pipitér-virág, szárogatva

bármily nagy mennyiségben megvételre kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

BUTOROK

Divok, ebedlők, uriszobák, szalonok, teljes szalloda-, kavenaz, vendégló és kastélyberendezések, vas- és rézbutorok, szőnyegek, függönyök, csillárok, zongorák szállítanak barkova

készpénzért vagy rendkivül előnyös fizetési feltételekkel

Diszes nagy butoralbum 1 K

Teljes berendezési utazómunkákkal **dijmentesen küldetik bárhova**

MODERN

Lakberendezési Vállalat

Budapest, IV. Gerlóczy-u. 7.

(Központi városháza mellett.)

A már viághiru Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenitő

:: pipere szappan ::

kincset ér a háznal. Biztosan megóv minden ragályos betegségtől és amellett remek illatával kiváló bőrfinomitó anyaga folytan elsőrangu kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. — Ára 70 fillér.

Ön tartozik

lakhelyiségébe ha többet nem is, de a legszükségesebb butorokat beszerezni. — Ezt teheti annál inkább, mert

Czelldömölkön a r. k. templom mellett (Gayer ház) levő

butorraktáramban

óriási választékot talál ugy egyszerü, mint a legfinomabb árukban, szőnyegek, függönyök, ágygarniturák, boröndök, utazó kosarak, erszények, kefeáruk, fésük, hajdiszek, hajuszkötők, pipere és fodrászati cikkek, gyógyszappanok kicsinyben és nagyban, hallatlan olcsó árban, részletfizetésre is beszerezhetők.

Teljes lak- és konyhaberendezések.

Vasutas kézi táskák valódi bőrből, nagy választékban, olcsó áron.

Különféle gyermekkocsik kaphatók:

Klapper Fülöp nagy butorárumhazában Czelldömölkön.

Nyomatott Dinsgreve Nándor villamyüzemü könyvnyomdajában. Celldömölkön.